

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Vitam spiritualem, prout in habitu co[n]sistit, esse gratiam facie[n]tem nos
gratos Deo. Cap. j.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

infimo, aut medio, aut supremo consistunt. Hæc verò quòd potius externas virtutis actiones, quàm internas ad contemplationem pertinentes sequantur, aut è contra potius istas, quàm illas amplectantur, aut ex æquo externis actionibus, & internis mentis exercitationibus occupentur. In hac prima huius libri parte communia, in sequentibus particularia explicabimus, vt lector quid proprium ac peculiare sive vitæ sit, attentè consideret, & secundum illud sanctorum exercitacionum suarum rationem instituat.

Vitam spirituaalem, prout in habitu consistit, esse gratiam facientem nos Deo gratos.

CAPVT I.

ITA natura comparatum est, vt ex corporalibus ad spiritualia, & ex manifestis ad occultorum cognitionem transeamus. Vnde cum naturalis vita clarior nobis, & etidientior sit: ipsa spiritualis vitæ lucem ac noticiam parat. Vita autem naturalis, si philosophos consulamus, nihil aliud est, quàm natura rei potens seipsam mouere, in actiue, ac perfectionem redigere. Id quod nullo negotio exemplis intelligitur. In plâis vita est illud, quo primò succum, siue alimentū attrahūt, retinent, in vniuersa; partes distribuunt, quo seipsas alunt, augēt, & in debitâ prouehunt magnitudinem. In brutis vita est, qua primò sentiunt, & huc illucque discurrūt. hominibus vita est, qua primò ratione, & in angelis, qua primò intelligentia, liberòque vtuntur arbitrio. Itaque vita dicitur illud primū initium operationum vitalium, quo mediis facultatibus, ac viribus suis vitales actiones exercet, & quo res viuens seipsam in debitam perfectionem adducit. Quia verò vita hæc propter actiones vitales est viuens tributa, in hunc enim finem arbores, & plantæ vegetatricem vitam perceperunt, vt se alant, ac nutriāt, & animalia sentientem, vt sentiāt, & se loco moueant; hominēque intelligēt, vt intelligāt, & proprio arbitratu se gubernēt: Hinc ortum habuit, vt actiones istæ, non solum vitales, sed etiã vitæ nūcupentur, & has duas vitæ significationes Hieronymus annotauit, illud Iob interpretans: Vitæ, & misericordiã tribuisti mihi.] Ipsa anima (inquit) est vita hic appellata, non vita anima, quia possunt, & actus animæ vitæ nūcupari.] Hæc ille. Ideoque hic dicitur habere vitam studiosam, ille verò voluptuosam; quia alter studiosis actionibus, alter verò voluptatibus, ac deliciis insistit.

Hæc doctrina ex philosophia petita, nos in vitæ spiritualis cognitionē inferat. Quemadmodū enim vita hominis, quam animam rationis participem nūcupamus (hæc nãque, vt nobis familiarior, huius quod quærimus, præstabit notitiã) est illa interior, spiritualisque substantia, qua homo se spiritualiter, & corporaliter mouet, ac perficit, quæ illi tribuit, vt homo sit, & est facultatum, quibus operatur, origo, & mediis illis, ipsarum operationū principium; ita vita spiritualis, est aliquid intra nos manens, quod & nos spirituales efficiat, & fons sit facultatū spiritualiū, nec nõ & actionū spiritualiū exordiū. Hoc autem si diligentius quid sit inquiratur, inueniemus, nihil aliud esse, quàm illud augustissimum donum diuinitus attributū, quod gratiã nūcupamus. Hoc autem donum gratiã vocatur, quoniam gratis, & liberaliter nobis datur. Quare gratiã (inquit Augustinus) & sibi ipsi respondet: Quia gratis datur. Quare

A gratis datur? Quia merita tua non præcesserunt, sed beneficia Dei te præcenerunt. Est autem gratiã, affectio manens, seu habitus quidam supernaturalis mentibus iustorum infusus per Spiritum sanctum, qui datus est illis. Gratiã est, quæ ipsam animæ naturam perficiens, eam facit veluti deiferam, participemque & consortem diuinæ naturæ. Gratiã est, quæ diuidit inter filios Dei, & filios diaboli, quæ Deum placat, & homines suo creatori cõciliat. Hæc est, cuius præsidio iustificamur, & Deo grati, accepti, ac amici reddimur. Hæc est, quæ operit multitudinem peccatorum, non quidem ea, dum manent, tegendo: sed ea, vt non maneant destruendo. Hæc est semen æternæ vitæ, sine qua nulli in celestem patriam patet ingressus. Est decor, & pulchritudo, qua anima Deo apparet amabilis. Est lumen diuinitus inditum, & mentem reddens illustrem, & splendidam, de quo Paulus: Qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine.] Est vestis illa nuptialis hominem eximio honore dignum efficiens, vt in summi regis conuiuium admittatur. Est fons aquæ salientis in vitam æternam, vnde Paulus: Gratiã Dei vitæ æternæ:] Quia opera à gratiã emanantia, illius vitæ, quam speramus, sunt merita. Est, quæ nos efficit membra Christi: Quare, & à Christo capite, & per Christi merita datur, & vt ei adheramus, benignè conferatur. Est denique vitæ nostra spiritualis, quia nos ex peccatoribus cõuertit in sanctos: ex defunctis, viuentes facit; & in spiritualiter mortuis manere non potest.

B Hanc esse animæ spirituale vitæ sanctus Ephrem magnificis verbis exaggerat Enitere (ait) vt diuinam gratiam iugiter in mente tua habeas, ne illudaris. Cole illam, vt custodem tuam, ne iniuria affecta relinquat te. Venerare illam, vt magistratam tuam inuisibilem, vt ne illa absente verferis in tenebris: sine illa noli certamen inire, ne turpiter intereas. Sine comitatu illius, virtutis semitam ne ingrediaris, nam Draco rugiens insidias tibi struet. Absque consilio illius ne tractes, quæ ad animam pertinent: multi enim sunt, qui specie recti, mentem deprauant. Illa tibi nauiganti, nisi affuerit, vani labores tui erunt. Hæc nisi aduersus inimicos tuos inuctus fueris, multis frustra susceptis laboribus, turpiter victus lugebis. Illam nisi sociam tibi habueris, dolos serpentis ignorabis. Cum promptitudine igitur animi morem ipsi gerito, & cuncta tibi perspicua reddet. Studiosè præcepta illius imbibet, & citò absque vlla sollicitudine eris. Illam tibi familiarem, atque domesticam facito, & consuetudinem eius honorificam experieris, nec te illudet. Sororem tibi assume illam (vt monet Scriptura) & semitam patris ostendet tibi, filium altissimi efficiet te, si illam tibi sororem adiunxeris. Instar matris vbera præbebit tibi, & velut infantem ab insidiatoribus custodiet te. Tamquam paruulum incautum gubernabit te, & in virum perfectum te formabit. Amori eius, atque indulgentiæ fidem adhibe, ea enim omnis creaturæ principium est. Non dum eius erga te amoris vim cernis, quoniam, &

1. Petr. 4. 8.

Colos. 1. 12.

Rom. 6. 23.

Ephrem de diuina gratia.

Hieron. in Iob. 10. 12.

Aug. in Psal. 30. in illud. 5. in inuitia tua redimem.

lactantes

lactantes pueruli, matris erga se ignorant sollicitudinem. Patiens esto, & illius te submitte consilio, atque ita eius fructus, vtilitatēq; percipies. Nesciūt, quomodo nutriantur, & infantes; at vbi paulatim crescendō adoleuerint, viriquē euaserint, naturā vim in se admirantur. Sic & tu, si in diuina gratia perstiteris, ad perfectionem peruenies.] Hęc omnia deuotissimus iste Pater. Et tam insignia sanē elogia, quibus gratia naturā comparatur, cum matre confertur, vnicū præsidiū mentis, sapientissima cōsiliatrix & filiorum Dei effectrix dicitur, non possunt nisi in illud donum, quod ipsa spiritalis vita animā sit, vsquequaque quadrare.

Et ergo gratia vita animā, vt enim vita naturalis, generatione naturali; ita vita spiritalis, generatione spiritali conquiritur. Hęc autem generatio est sacramentum baptismatis, quod in paruulis peccatum originale de medio tollens, & in adultis peccata propriis actibus contracta detergens, & gratiam animā infundens, eam ex mortua viuētem, ex inimica Dei amicā, & ex dignā damnationis perpetuā, haredem reddit regni cœlestis. Ista ergo præsente baptismate gratiæ ministerio, non dubium quin ipsa gratia sit, veluti anima animā, vita vitæ, quæ vitam naturalem effert in statum cœlestem, & spiritualem. Quod Ioannes Gerson nobilis auctor in Christi baptisate putat designatum. Venit enim ad Ioannem, vt baptizaretur ab eo, tanquam vitam gratiæ, non in seipso, sed in membris Ecclesiæ recepturus, qui ab ipsa conceptionis initio infinitam, & non ad mensuram datam habuerat; & postea ascendit de aqua, meritorum nostrorum motum, & bonorum operum ascensionem significans. Ad hanc etiam vitam illud Pauli accommodat, quod Atheniensibus annunciauit. In ipso scilicet Deo, viuimus, mouemur, & sumus.] Viuimus gratia; mouemur meritis: sumus mansione, perseuerentia, stabilitate.

Viuimus gratia, quoniam sicut anima viuificat corpus, & ipsum rectum tenet, & aptum efficit præstandis actionibus vitalibus: ita gratia viuificat animam, ipsamque à morte peccati ad rectitudinem reuocat, & actionum, quibus præmiū æternum promeremur, reddit participem. Formauit Dominus Deus hominem, secundum naturam, de limo terræ, & inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viuētem.] Formauit etiam eum supra naturam secundum spiritum filij sui, & spirauit in animam eius spiritam gratiæ, & factus est homo in spiritum viuificantem. In illum scilicet spiritum, & in illam gratiæ vitam, quæ, quoad se pertinet, nunquam corruptionem sentit, nunquam mortem expectat, nunquam suum domicilium, nimirum animam deserit, nisi ab ipsa anima, per peccatum decepta, imprudenter deleratur. Ex hac autem gratiæ vita, oritur, vt moueamur meritis, & actionum bonatum gressus nostri dirigantur in cœlum. Nam si corpus vitam habens, ordinatis motibus tendit in terminum, in quo quiescit, anima gratiam habens, sanctis operibus tendit in finem beatitudinis, in quo quietem veram, & nulli perturbationi obnoxiam participat. Hoc enim de his gratia viuētib; canit sanctus Dauid, dicens: Ibunt de virtute in virtutem, videbitur Deus Deorum in Sion.] His quidem virtutibus, quas gratia secum affert, ibimus in illā virtutem æternæ quietis, quam nullū nouū iter subsequatur, quæ nullo nouo motu interpelletur. Ab his virtutibus (inquit Augustinus) mus in illam virtutem. Et quæ est illa virtus, nisi solius contemplationis Dei? Necessaria ibi non est

A ista prudentia (quoad actiones intellige) vbi nulla mala occurrunt, quæ vitemus. Non ista iustitia, vbi nulla erit cuiusquam indigentia, cui subuenire debeamus. Non ista temperantia, vbi nulla erit libido refrænanda. Non ista fortitudo, vbi nulla erunt mala toleranda. Ergo ab his virtutibus huius actionis, ibimus in virtutem illius contemplationis, quæ contempletur Deum, sicut scriptum est: Mane astabo tibi, & contemplanor.] Virtutum itaque merita sunt gressus nostri, quibus à mortalitate discēdimus, & ad immortalitatem festinamus. Et denique stamus perseuerantia, & stabilitate. Qui enim in gratia perstat, & in bonorum operum exercitatione persistit, à Domino esse supernaturale, & diuinum accipit, quo à nihilo peccati emergens, cum viuētib; computetur, & inter eos, qui sunt, vita supernaturali subsistat. Itaque, qui se existimat stare, videat ne cadat.] Non cadet autem, si spiritum vitæ, qui in gratia consistit, bonorum operum perseuerantia seruauerit. Quemadmodum enim duratio naturalis vitæ non est, nisi ipsa vita durans, & seipsam beneficio creatoris in esse, & in actione cōseruans, ita perseuerantia spiritalis vitæ, est ipsa gratia, qua viuimus, semper permanens, & in bonis actionibus perseuerans.

Hęc vita est, ratione cuius Spiritum sanctum animæ habitatorē possidemus, & Spiritus Christi possessores constituimur. Quod Paulus perspicuis verbis edocuit. Si quis autem Spiritum Christi nō habet, hic non est eius,] hoc est, non habet vitam, & spiritum eius, licet numero, ob fidem mortuam quam habet, ad cœtum fidelium, & ad membra Christi mortua, pertineat. Quare optime dixit Augustinus. Non potest viuere corpus Christi, nisi de Spiritu Christi.] Et post pauca: Qui vult viuere, habet vbi viuat, habet vnde viuat. Accedat, credat, & sufficit hoc? nequaquam, sed incorporetur, vt viuificetur. Non abhorreat à compage membrorū, non sit putre membrum, quod resecari mereatur, non sit distortum, de quo erubescatur: sit pulchrum, sit aptum, sit sanum, hæreat corpori, viuat Deo de Deo.] Quia ergo Deus per hoc præstantissimum donum in mentibus iustorum commoratur, tamquam accola in domo, quam inhabitat; tamquam nauta in nauī, quam gubernat, & à tyrribus, & scopolis peccatorum liberat; tamquam olitor in orto, quem diligenter expurgat, & floribus virtutum exornat: sicut Deus in templo sancto suo, in quo sincerissime adoratur, & colitur: Idē ipse à patribus vita spiritalis animæ nuncupatur: Vnde idem pater Augustinus sic ait: Dicam audacter, fratres, sed tamen verum: Dux vitæ sunt, vna corporis, altera animæ: sicut vita corporis anima, sic vita animæ Deus: Quomodo si anima deserat, moritur corpus, sic anima moritur, si deserat Deus. Ipsa est enim gratia eius, vt resuscitet, & sit nobiscum.] Et ad idem Bernardus. Iam verò (inquit) vera anima vita Deus est, & inter hæc quoque separat malum, sed malum animæ, quod nō est aliud, quam peccatum.] Nō itaque Deus vita spiritalis animæ dicitur, quasi nulli creato dono per seipsum mentem viuificet, eique veluti forma substantialis adhareat, hoc enim repugnat diuinæ naturæ: sed quia per gratiam cordibus iustorum infusam, eos morte peccati eripit, & in vitam spiritualem, quæ est participatio quedam vitæ diuinæ, non minus mirabiliter quam misericorditer transfert. Est vita animæ, non tamquam forma, sed tamquam effector: Est vita, quia auctor est vitæ. Sic etiam Christus vita nostra à Paulo vocatur. Cum Christus (inquit) apparuerit vita

Psal. 5. 5.

I. Cor. 10. 12.

Rom. 8. 9.

Aug. tra. 2. 6. in 10.

Augustin. Psal. 70.

Bern. in Psal. Qui habitas ser. 10.

Colos. 3.

vestra,

Gr. tra. de vita spiritali, lect. 1.

At. 17. 22.

Gen. 2. 7.

Psal. 83. 8.

Aug. ad euandem psal.

Ambros.
ibidem.

vestra, tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Vita nostra Christus est (ait Ambrosius) quia legimus in actis Apostolorum: Hunc esse vitæ auctorem. Sic ille. Est ergo gratia, vita spiritualis animæ, sine qua, licet naturaliter uiuat, se ipsa, (est enim secundum suam naturam vita corporis, quæ nunquam interit, licet à corpore separetur) tamen Deo mortua est, ac cælestibus gaudiis defuncta, quia gratiam amittens Dei inimica, & iuris ad regnum cælestis exers constituitur.

De discrimine vitæ naturalis, &
spiritualis.

CAPVT II.

MÆ autem spiritualis vita, in multis est naturali vitæ similis, in aliis autem valde dissimilis. Est quidem similis, nam sicut vita naturalis dat corpori, vt sit, & uiuat secundum naturam, ita vita gratiæ dat animæ, vt sit, & uiuat supra naturam. Illa corpus limitat, & ad propriam (vt aiunt) speciem cuiusdam uiuentis restringit, hæc animam circumscribit, ne diuina mandata transliat, & à debita fide sponsæ deflectat. Illa corpus venuliat, & motum, ac vires subministrat, hæc affectus in res diuinas, & gressus tribuit, vt contendamus in cælum, & intus spiritum nostrum exornat. Illa radix est facultatum, quibus operamur, vt intelligentiæ, qua cognoscimus, & voluntatis, qua volumus; Hæc origo virtutum, vt humilitatis, qua nos ipsos deicimus, paupertatis, qua diuitias mundi contemnimus, charitatis, qua Deum proximūque diligimus. Illa est principium operationum vitalium, nam ministerio facultatum suarum videt in oculo, audit in auro, & irascitur in corde: hæc est meritum initium, quia virtutum ab ea manantium præsidio perfert iniurias, ministrat infirmis, & desideris se infert cælestibus choris. Illa denique, deficiente debita sanitate, & humorum temperie, à membrorum necessaria integritate discedit: hæc, si absit fidelitas, qua Dei mandata obseruare debemus, etiā amittitur. Vnde Bernardus. Tepe scimus processu temporis à feruore conuersationis nostræ, paulatim refugescit charitas, abundat iniquitas, vt consumemur carne, qui spiritu ceperamus. Inde enim est, vt minus ea sciamus, quæ à Deo donata sunt nobis, inde uoti pariter, & ingrati. Timorē Domini relinquimus, religiosam omittimus solitudinē, verbosi, curiosi facti, etiā detractores, & murmuratores, vacantes nugis, fugitantes labores disciplinæ, quoties sine nota id licet, quasi verò confestim sit etiam sine noxa. Quid ergo tantis repulsam obstaculis gratiam nobis deesse miramur? Si ergo tanta sollicitudine seruamus vitam mortalem, post non multos annos finem habituram, quanta sollicitudine custodire deberemus gratiæ vitam, si volumus, per totam æternitatem duraturam? Si tam eximio amore complectimur vitam certè non admodum pretiosam, nisi quatenus vitæ spirituali subseruit, quanto maiori amore amplectenda esset ipsa spiritualis vita, cuius gratia naturalis diligitur? spiritualis, inquam, vita, quæ iure vniuersis rebus naturalibus imperat? Si opes, si delicias, si honorem ipsum contemnimus, ne vitam carnalem, & in multis rebus, nobis, bestiisque communem amittamus: (nam pellem pro pelle, & cuncta, quæ habet homo, dabit pro anima sua,) quid non contem-

Bern. de
Annun-
tiatione Domini
serm. 3.

Job. 2. 5.

A dendum esset, ne spiritualem vitam nobis, & cælestibus spiritibus propriam cum discrimine æternæ vitæ perdamus? Illam, si forte ægritudine graui impugnetur, molestissimis remediis suffultis, & ista peccatis, ac tentationibus impetitam, oratione, & occasionum fuga, & sanctis exercitationibus sustentare grauatis? O cæcitas, ô absurditas, ô stultitia amarissimis lacrymis deploranda! Si ergo vtriusque vitæ par est periculum, si incurrendi mortem corporis, & animæ æquum instat discrimen, æqua saltem vtriusque seruandæ te cura sollicitet. Quamuis maximæ imprudentiæ sit, non maiorem curam seruandæ vitæ animæ dare, quam vitæ corporis custodiendæ adhibere. Si enim vir prudens, & diligens, maiori diligentia custodit aurum, quàm plumbum, aut rem aliam minùs pretiosam, maiori sollicitudine & cura diligenda & custodienda est vita animæ, quoniam omne aurum in comparatione illius, arena est exigua, & tamquam lurum æstimabitur argentum in conspectu illius. Vita verò corporis lutum est, seu vapor ad modicum parens, & deinceps exterminabitur. Hic itaque sit similitudinis fructus, quam inter vitam naturalem, & spiritualem aspeximus, vt pretiosorem impensius amemus, & diligentius meliorem custodiamus.

B In his, quæ diximus, vita naturalis & spiritualis sunt similes, in aliis autem est inter illas dissimilitudo non parua. Vita namque naturalis ex debito naturæ datur, vita gratiæ dono Dei ac beneficio conceditur. Illa inter limites naturæ se continet, hæc supernaturalis est, & ad ordinem diuinum spectat. Illa facit nos humanos, & terrestres, hæc reddit cælestes, & diuinos. Primus enim homo Adam, qui vitam naturæ nobis impertit, de terra terrenus est, secundus homo Christus, qui gratiæ vitam communicat, de cælo cælestis. Vnde, sicut ab illo portamus imaginem terreni, ita & ab isto portamus imaginem cælestis. Illa actibus propriis non crescit, nec, si sensuum operationes multiplices, aut perfectior in se, aut diuturnior euadit: hæc actionibus virtutum augetur, & maior ac perfectior efficitur. O quantum homines viderent, & audirent, si vitam corporis possent dilatare, videndo, & tamen non curant sanctis operibus inherere, cum tamen illis possint vitam animæ propagare. Illa licet summa diligentia protrahatur, semper quotidianis, imò momentaneis diminutionibus exhauritur, & breuior, ac contractior efficitur, hæc cura diuinorum mandatorum propagatur, & vt semper maneat, vsque ad perfectionem producit. Iustorum enim semita, id est, vita quasi lux splendens, procedit, & crescit vsque ad perfectam diem. In iustorum namque animis (ait Gregorius) bonum desiderium, atque intellectus lucis intimæ, iam pars diei est, sed vsque ad finem vitæ in virtute proficiunt, ad perfectum diem tunc veniunt, quando ad regna cælestia perducti, in ea luce, quam desiderant, iam minus aliquid non habebunt. Illa mors quædam est: Nam quæ mors amarior illa vita, quæ semper deficit, continuo tabescit, & ad non esse tendit, & mille nos calamitatibus ferit, mille animas nostras periculis impetit? Denique (inquit Augustinus) quis numerare poterit præsentis vitæ molestias? Esurire, sitire, algere, calere, lassari, & innumerabilia ex ipsa consuetudine nobis domestica sunt; tamen initium dolorum hæc. Sed vt altius reuoluamus, quæ intra nos sunt, cupere, amare, odire, fornicari, adulterari, occidere, vel occidi, rapere, & furari, nonne inimicæ passiones nobis sunt? Tamen

Sapient. 7
o.
Iacob. 4.
14.

1. Corint.
15. 47.

Prou. 4.
18.

Greg. ho.
5 in Eze-
chiel.

Aug. de vi-
sta infirm.
c. 6. tom.
9.